

Področje	Podatki iz poročila	Kaj to pomeni za kmetijstvo
Samooskrba z rastlinskimi pridelki	Sadje 27 % , zelenjava 37 % , krompir 41 % , žita 82 % , med 51 %	To kaže na potrebo po stabilnejši domači pridelavi, namakanju, zaščiteneh prostorih, skladiščenju, logistiki in odpornejših pridelovalnih sistemih.
Samooskrba z živalskimi proizvodi	Prašičje meso 35 % , meso skupaj 79 % , jajca 87 % , goveje meso 98 % , perutninsko meso 107 % , mleko 129 %	Potrebna je strateška presoja, katere panoge imajo realen razvojni, prostorski, okoljski in tržni potencial.
Produktivnost v kmetijstvu	Poročilo navaja, da je produktivnost v kmetijstvu nizka in se od leta 2015 skoraj ni povečala.	Brez večje tehnične učinkovitosti, specializacije, digitalizacije in sodobne infrastrukture bo težko dvigniti dohodke in konkurenčnost kmetij.
Tehnična učinkovitost kmetij	Povprečna tehnična učinkovitost slovenskih kmetij v obdobju 2015–2023 je približno 60 % po metodi DEA in 50 % po metodi SFA .	Obstaja velik notranji potencial za boljšo rabo obstoječih virov, tudi brez povečanja površin.
Kmetijska zemljišča v uporabi	KZU predstavljajo 23,5 % površine Slovenije , v EU 38,7 % .	Kmetijska zemljišča so strateški vir, zato jih ni mogoče obravnavati kot splošno prostorsko rezervo za pozidavo.
Obdelovalne površine na prebivalca	Slovenija 8,2 ara/prebivalca , EU 21,5 ara/prebivalca .	To je eden najmočnejših argumentov za trajno varovanje najboljših kmetijskih zemljišč in za intenzivnejšo, a trajnostno rabo obstoječih površin.
Spremembe rabe zemljišč	V obdobju 2014–2023 je bilo zaradi sprememb rabe izgubljenih približno 12.300 ha , v kmetijsko rabo pa vrnjenih približno 6.600 ha .	Pritisk pozidave, zaraščanja in opuščanja kmetovanja neposredno zmanjšuje prehransko varnostni potencial države.
Ekološko kmetijstvo	Leta 2024 je bilo v ekološko kontrolo vključenih 12 % kmetijskih zemljišč in 8 % KMG ; cilj do 2027 je 18 % zemljišč in 10 % KMG .	Ekološko kmetijstvo potrebuje večjo tehnološko, organizacijsko in tržno podporo, ne samo deklarativne cilje.
Biogospodarstvo	Biogospodarstvo je leta 2023 zaposlovalo približno 11 % vseh zaposlenih ; največ v kmetijstvu, 55 % .	Kmetijstvo mora postati del verig z višjo dodano vrednostjo: predelava, biosnovani materiali, bioplin, kompost, digestat, funkcionalna živila in krožni produkti.
Dodana vrednost v biogospodarstvu	Dodana vrednost na zaposlenega: Slovenija približno 30.000 € , EU približno 51.000 € .	Ključni izziv ni samo količina pridelave, ampak večja dodana vrednost na zaposlenega in na enoto biomase.
Krožna raba snovi	Delež predelane snovi v porabi snovi: Slovenija 10,1 % , EU 12,2 % .	Več priložnosti je v kroženju hranil, kompostiranju, bioplinarnah, uporabi stranskih tokov in povezovanju kmetijstva z bioindustrijo.
Recikliranje odpadkov	Stopnja recikliranja odpadkov se je leta 2024 povečala na 77,5 % , EU povprečje je 56 % za leto 2023.	To je dobra osnova za razvoj krožnega gospodarstva, vendar mora več vrednosti nastati tudi v kmetijsko-bioloških tokovih.
Vodni viri in odpadne vode	Priključenost na vsaj sekundarno čiščenje odpadne vode: Slovenija 72 % , EU 81 % . Vodotoki so po kazalniku BPK zelo kakovostni.	Voda bo ključna tema: namakanje, zadrževalniki, ponovna raba vode, spremljanje talne vlage in zaščita vodnih virov.

Podnebna tveganja	Narodnogospodarske izgube zaradi vremenskih in podnebnih dogodkov so v Sloveniji ocenjene kot zelo visoke , po letu 2023 zaradi poplav kot izjemne.	Kmetijstvo potrebuje sistemsko prilagajanje: protitočne sisteme, namakanje, odpornejše sorte, digitalne napovedne modele in zavarovalne mehanizme.
Ekološki odtis	Ekološki odtis Slovenije: 5,2 gha/osebo v 2024; EU 4,4 gha/osebo ; cilj SRS 2030 je 3,8 gha/osebo .	Prehranski sistemi bodo morali biti bolj učinkoviti, lokalni, krožni in manj odvisni od fosilnih goriv ter nepotrebne rabe virov.
Obnovljivi viri energije	Delež OVE v 2024: Slovenija 24,6 % , EU 25,2 % . V Sloveniji prevladujejo trdna biogoriva 39 % in hidroenergija 33 % .	Velik potencial ostaja v agrofotovoltaiki, bioplinu, biomethanu, sončni energiji na kmetijah in pametni elektrifikaciji kmetijstva.
Digitalizacija podjetij	Leta 2025 je vsaj visoko digitalno intenzivnost dosegalo 32 % podjetij ; Slovenija je na 18. mestu v EU , leta 2021 je bila na 12. mestu.	Kmetijstvo potrebuje digitalne evidence, senzoriko, drone, precizno gnojenje, ciljno varstvo rastlin, podatkovne platforme in AI-podprto odločanje.

Vir: https://umar.gov.si/fileadmin/user_upload/razvoj_slovenije/2026/slovenski/POR_2026.pdf

Prirejeno Blaž Germšek